

บทคัดย่อ

เกษตรกรชาวสวนลำไยส่วนใหญ่ประสบปัญหาการขาดทุน เนื่องจากการเพิ่มพื้นที่การปลูกลำไยทำให้ปริมาณผลผลิตลำไยในฤดูมีปริมาณมาก และผลผลิตด้อยคุณภาพทำให้จำหน่ายได้ราคาต่ำ แนวทางการแก้ปัญหาจำเป็นต้องมีการกระจายฤดูกาลผลิตให้กว้างขึ้น โดยผลิตลำไยนอกฤดู โครงการ “การผลิตลำไยคุณภาพดีต้นทุนต่ำ” เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผ่านการดำเนินงานของเครือข่าย กลุ่มเกษตรกร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตลำไยนอกฤดูให้ได้คุณภาพดีต้นทุนต่ำ ปลอดภัย และตรงกับช่วงที่ตลาดต้องการ การดำเนินงาน ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การวิเคราะห์ปัญหาและการรวบรวมชุดเทคโนโลยีการผลิตลำไยนอกฤดู การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร และการประสานงานกับผู้ส่งออก การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตลำไยนอกฤดู และการให้คำแนะนำและปรึกษาในการดำเนินการผลิตลำไยนอกฤดู

ผลการดำเนินการของโครงการ สามารถรวบรวมชุดเทคโนโลยีการผลิตลำไยเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหของเกษตรกรได้แก่ ชุดเทคโนโลยีการตัดแต่งกิ่งลำไย การจัดการธาตุอาหารลำไย การควบคุมการออกดอกลำไย การปรับปรุงคุณภาพผลด้วยการตัดแต่งข้อผล และการจัดการโรคและแมลงลำไย ส่วนการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรสามารถประสานงานจัดตั้งได้ 11 กลุ่มในอำเภอต่างๆของจังหวัดเชียงใหม่ สำหรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตลำไยนอกฤดูได้มีการจัดทำสื่อโปสเตอร์จำนวน 4 ชุด เพื่อประกอบการฝึกอบรม ผลการฝึกอบรมพบว่าเกษตรกรมีระดับความรู้ความเข้าใจมากขึ้น มีการนำชุดเทคโนโลยีทุกชุดไปใช้ในเกณฑ์ปานกลาง

การดำเนินการผลิตลำไยนอกฤดูของเกษตรกรโดยอาศัยชุดเทคโนโลยีต่างๆพบว่าสภาพความสมบูรณ์ของต้นหลังการตัดแต่ง สภาพการออกดอก อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ส่วนการระบาดของศัตรูลำไยพบการเข้าทำลายลดลง สำหรับรายได้และผลตอบแทนของเกษตรกร พบว่ามีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยก่อนข้างต่ำเท่ากับ 7.2 บาทต่อกิโลกรัม ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ และรายได้สุทธิ(กำไร)เฉลี่ยต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ดีเท่ากับ 866.7 กก./ไร่ และ 16,139 บาท/ไร่ ตามลำดับโดยมีรายได้รวมของเกษตรกรจำนวน 104 รายเท่ากับ 14,149,988.00 บาท เมื่อประเมินผลระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในทุกๆด้านพบว่าอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี.

ABSTRACT

Most of the longan growers are now facing with the problem of obtaining no profit in longan production. Such the problem is due to the growers had expanded their cultivated areas that caused of over production in the season, low fruit quality and low price of the product. In order to solve this problem, off season fruit produce must be considered to extend duration of longan availability. For the reason, the project of “producing good longan quality with lower input” was proposed to assist the growers’ problem. The project was aimed to produce off season fruit with safe and good quality, lower input, and available when the market is needed. Project activities involved problem analyzing, gathering of off season longan production technologies, longan grower grouping, and coordinating between the growers and exporters. Besides, technology transfer and consulting in off season longan producing were also included in the activities.

After carried out of the project, the technologies for off season longan producing were included of tree pruning, plant nutrient management, control of flower induction, improving fruit quality by fruit thinning, and insect pest and disease managements. In Chiang Mai province, the longan growers were divided into 11 groups. Then four different pictorial posters of off season longan production were produced and handed out in the training session. The result showed that the growers did gain more of knowledge. All transferred technologies were moderately utilized by the growers in the orchards.

All longan producing technologies were used in the orchards; the trees were then looked healthy and set good flower after pruning. Also, the spreading of longan pests was drastically reduced. The average investment input to produce of off season longan was 7.2 Baht per 1 kilogram. Amount of fruit and net income (profit) per Rai were considerably good and they were turned out as 866.7 kilograms and 16,139 Baht per Rai respectively. The total income of the 104 growers was equivalent to 14,149,988.00 Baht. All aspects of the project were evaluated by the longan growers and the good rate of satisfaction was given by them.